

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Deres ref

Vår ref

Dato

20/370-

30. juni 2020

Svar på klage på NVEs vedtak om at Elvia AS har adgang til kontrollavlesing og til å fastsette tariff for å dekke kostnader knyttet til manuell måleravlesing

Olje- og energidepartementet (OED) viser til [redacted] sin klage av 2. desember 2019 på Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sitt vedtak av 30. oktober 2019. NVE fant ikke grunnlag for å endre sitt vedtak og klagen ble derfor oversendt OED for endelig avgjørelse 14. februar 2020.

Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) er fra 1. november 2019 utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) som reguleringsmyndighet i medhold av energiloven § 2-3. RME skal utføre oppgavene som uavhengig reguleringsmyndighet. Klager på enkeltvedtak som er fattet av RME etter 1. november skal behandles av Energiklagenemnda. Da vedtaket i denne saken er fattet før 1. november 2019 behandles klagen av OED. I det følgende viser vi til NVE som mottaker eller avsender av dokumenter og ved henvisning til tidligere saksgang.

NVEs vedtak

NVEs vedtak av 30. oktober 2019 slår fast at Hafslund Nett har adgang til å kontrollere manuelt avleste måleverdier og å fastsette tariff for å håndtere og kontrollere måleverdiene. Videre vedtar de at Hafslund Nett må beregne ny tariff for manuell avlesning i henhold til forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen (forskrift om kontroll av nettvirksomheten).¹

NVE har i sin vurdering vist til at nettselskapene har adgang til kontrollavlesing og å kreve tariff for manuell avlesing av AMS-målere uten aktiv kommunikasjonsenhet etter forskrift om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (MAF)² og forskrift om kontroll av nettvirksomheten.

¹ FOR-1999-03-11-302

² FOR-1999-03-11-301

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling

Saksbehandler
Kaja Malena
Remme
22 24 63 90

NVE skriver at AMS-måleren oppfyller nettselskapets plikt etter avregningsforskriften § 3-3 første og annet ledd. Manuell innhenting av målerstanden er ikke lenger nødvendig etter innføringen av AMS-målere fordi måleren automatisk sender korrekt informasjon. NVE vurderer at det er nettselskapenes ansvar å beslutte hvilke tiltak som sikrer korrekt avregning.

NVE viser til forskrift om kontroll av nettvirksomheten § 17-6 som gir nettselskapene adgang til å fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. NVE legger til grunn at håndtering og kontroll av manuell måleravlesning anses som en "særskilt tjeneste" fordi måleravlesning anses som en del av tilknytning og bruk av nettet. NVE skriver videre at alle kunder som ikke benytter nettselskapets standardløsning for avlesing, krever en særskilt tjeneste fra nettselskapet som innebærer ekstra kostnader for nettselskapet uavhengig av årsaken til at kunden ikke har AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.

NVE vurderer i samme vedtak at Hafslund Nett ikke har beregnet tariffen i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 om at nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden og at slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten. NVE presiserer at dette er variable kostnader knyttet til registrering og validering av målerstand, utsending av påminnelse om avlesing, retting av feil levert målerstand og gjennomføring av kontrollavlesning. Videre skriver NVE at faste kostnader knyttet til IT-drift og vedlikehold er kostnader som inngår i nettselskapets ordinære måle- og avregningsansvar og skal derfor dekkes gjennom den ordinære nettleien. NVE opplyser at Hafslund Nett sin tariff for kostnader knyttet til manuell måleravlesning omfatter arbeid knyttet til registrering av manuelle avlesninger, gjennomføring av kontrollavlesning hos kunde, systemkostnader og merkostnader ved overtagelse. NVE vedtar at Hafslund Nett må korrigere beregningen av avlesingstariiffen fordi tariffen etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 ikke kan omfatte systemkostnader og merkostnader ved overtagerler når kunder flytter. Videre vurderer NVE at Hafslund Nett ikke har overholdt informasjonsplikten i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 og må utarbeide tilstrekkelig informasjon om hvordan tariffen er beregnet.

Klage på NVEs vedtak

██████ klager på NVEs vedtak om at Hafslund Nett har adgang til å kontrollere manuelt avleste måleverdier og å fastsette tariff for å håndtere og kontrollere måleverdiene. ██████ skriver at hun har fått installert en AMS-måler med kommunikasjonsenhet, men må likevel betale gebyr. Videre skriver ██████ at gebyret strider med Grunnloven § 112. ██████ skriver at det ikke er behov for AMS og at hun frykter for helsemessige konsekvenser samt personvern og sikkerhet.

NVEs oversendelsesbrev

I oversendelsesbrevet av 14. februar 2020 vurderer NVE klagen på vedtaket og viser til sin vurdering i vedtaket samt kommenterer nye anførsler i klagen på vedtaket.

NVE skriver at kontroll og håndtering av manuelt avleste måleverdier har en merkostnad for nettselskapet, og de har derfor akseptert at nettselskapet kan fastsette tariff for disse merkostnadene med hjemmel i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6.

NVE skriver at nettselskapene ikke er pålagt å gjennomføre stedlig kontrollavlesning, men at de selv må vurdere om det er nødvendig for å oppfylle kravet i avregningsforskriften § 3-3 første og annet ledd. NVE presiserer at dersom nettselskapet har lagt inn årlig, stedlig kontrollavlesning i tariffen for alle kunder som ikke har aktiv kommunikasjonsenhet i måleren, er dette i tråd med regelverket så fremt nettselskapet faktisk gjennomfører kontrollavlesningen. NVE vil følge opp at tariffen ikke er satt for høyt i forhold til nettselskapenes kostnader knyttet til å håndtere og kontrollere manuelt avleste måleverdier.

NVE skriver at det er opp til nettselskapet å bestemme hvilken type måler kunden skal ha, gitt at den oppfyller funksjonskravene til AMS i avregningsforskriften § 4-2. NVE oppfordrer nettselskapene å finne gode løsninger som både ivaretar kundenes og nettselskapenes behov.

NVE skriver videre at nettselskapet kan velge å redusere tariffen for kostnader knyttet til manuell måleravlesning i tilfeller hvor kunden har flere målere på samme adresse. NVE skriver at kunder når som helst har mulighet til å be nettselskapet om å aktivere kommunikasjonsmodulen kostnadsfritt og dermed unngå tariffen. NVE vurderer også at installasjon av AMS-målere ikke er i strid med GrL § 102. NVE skriver at de vurderer om det bør innføres en standardisert tariff for kunder som ikke har fjernavleste målere.

Departementets vurdering

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med. Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd. Departementet vil i den forbindelse påpeke at et forvaltningsorgan ikke har noen plikt etter forvaltningsloven § 25 til å imøtegå alt det en part har anført. Departementet vil ta for seg partenes anførsler ut fra det som har relevans for saken og det som eller er av betydning for å begrunne avgjørelse i saken.

Departementet er enige i NVEs vurdering om at regelverket gir nettselskapet adgang til manuell kontrollavlesning av måleverdier. MAF § 3-3 om avlesning av målepunkt, første ledd sier at "Nettselskap har ansvar for at innmating og uttak av kraft i målepunkt blir målt og avlest", og annet ledd sier at "Alle målepunkter skal avleses minimum én gang i kalenderåret.". Det er opp til nettselskapet å vurdere om årlig stedlig kontrollavlesning er nødvendig for å oppfylle kravene som følger av MAF § 3-3 først og annet ledd. Departementet vurderer derfor at Elvia AS har adgang til å utføre manuell kontrollavlesning av kundenes måleverdier.

Alle fritak for installasjon av AMS vil kunne innebære økte kostnader for driften av strømmettet, blant annet fordi nettselskapene får ekstra kostnader knyttet til å håndtere manuelt avleste data og kontrollavlesning. Tariffen for manuell avlesning skal ikke være større

enn kostnadene nettselskapet har med slik avlesning, og skal ikke øke nettselskapenes overskudd. Hvis nettselskapene ikke krever en slik avlesingstariff, vil kostnaden for at enkelte kunder har manuelt avlest strømmåler i stedet måtte dekkes gjennom en høyere nettleie for de øvrige strømkundene. NVE skriver at bakgrunnen for tariffen er at kontroll og håndtering av manuelt avleste måleverdier har en merkostnad for nettselskapet. NVE har derfor akseptert at nettselskapet kan kreve disse merkostnadene dekket ved å fastsette et gebyr med hjemmel i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6.

Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen § 17-6 sier at "Nettselskapet kan fastsette tariffen for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffen skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.". NVE har i sin vurdering lagt vekt på at det kan pålegges en tariff fordi måleravlesning inngår som en del av tilknytning og bruk av nettet. Videre vurderer NVE at nettselskapet ved manuell avlesning må benytte en annen løsning enn deres standardløsning for avlesning og oversending av måleverdier, og at dette derfor anses som en særskilt tjeneste. Departementet er enig i NVEs vurdering om at manuell avlesning er en særskilt tjeneste. Departementet vurderer derfor at Elvia AS med hjemmel i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 har adgang til å fastsette tariff for kostnader knyttet til manuell måleravlesning i tilfeller der kunden har fått tilbud om AMS-måler, men har motsatt seg at kommunikasjonsmodulen aktiveres. Dersom kunden får installert aktiv kommunikasjonsmodul vil nettselskapet ikke lenger ha ekstra kostnader med denne kunden, og kunden skal derfor ikke lenger betale gebyr. Kunden må likevel betale gebyr for den perioden kommunikasjonsmodulen var inaktiv.

Vedtaket om at alle norske strømkunder innen 1.1.2019 skulle ha fått installert avanserte måle- og styringssystem (AMS) ble fattet 1. juli 2013 etter en grundig prosess og vurdering av tiltakets samfunnsøkonomiske lønnsomhet. Departementets vurdering er at installeringen av AMS er en viktig del av moderniseringen av strømmettet i Norge, og at den nye strømmåleren er et verktøy som vil gi høy nytteverdi for både samfunnet og den enkelte kunde. AMS vil blant annet bidra til at nettselskaper og andre aktører kan gjennomføre sine oppgaver mer effektivt og med høyere kvalitet enn med de gamle strømmålerne. For eksempel vil det kunne ta kortere tid å lokalisere og utbedre feil og strømbrydd. I tillegg vil bedre informasjon om tilstanden i nettet gi et bedre grunnlag for investeringsbeslutninger. Over tid vil dette kunne føre til lavere kostnader i nettet og dermed lavere nettleie for kundene isolert sett.

Når det gjelder spørsmål om evt. helsemessige virkninger av AMS, støtter departementet seg på vurderinger og anbefalinger som gjøres av norske helsemyndigheter. Departementet bemerker at Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (tidligere Statens strålevern), som relevant fagmyndighet for strålevern i Norge, tydelig slår fast at elektromagnetiske felt fra de nye strømmålerne er svært svake og ikke representerer noen helsefare.[1] Et eget utvalg ble for noen år siden satt sammen for å undersøke forskningen som var gjort om temaet. Konklusjonen var at det ikke finnes vitenskapelig grunnlag for å hevde at det er en sammenheng mellom helseplager og svake radiofrekvente felt. Også Helsedirektoratet understreker at det ikke er dokumentert sammenheng mellom helseplager og så svak

stråling. Du kan finne rapporten fra utvalget på følgende adresse: <https://www.fhi.no/publ/2012/svake-hoyfrekvente-elektromagnetisk/>. Departementet legger disse vurderingene til grunn, og mener at innføringen av AMS ikke representerer noen helsefare. Departementet vurderer derfor også at AMS ikke kan sies å utgjøre et brudd på GrL § 112.

Departementet mener personvern hensyn og sikkerhet knyttet til AMS er godt ivaretatt. De nye strømmålerne registrerer strømforbruket kontinuerlig og timesverdiene videresendes til nettselskapet. Informasjonsutvekslingen mellom måleren og nettselskapet skal foregå i et lukket system der bare nettselskapet har tilgang. Informasjonen vil dessuten være kryptert. Departementet viser til at Datatilsynet regulerer håndteringen av personopplysninger som kan knyttes til registreringer gjort av de nye strømmålerne med automatisk innsending av forbruksdata. Behandlingen av slike opplysninger må oppfylle kravene i personopplysningsloven.

Et viktig prinsipp er at det er strømkunden som eier og har råderett over alle data som gjelder eget strømforbruk. Nettselskap og kraftleverandør har rett til å få tilgang til de data som kreves for å kunne avregne og fakturere kundene. I tillegg kan nettselskapet bruke innsamlede data til nødvendig styring og kontroll av kraftnettet. Opplysningene kan ikke brukes til andre formål eller overlates til tredjeparter uten etter samtykke fra kunden.

Det stilles videre svært strenge sikkerhetskrav til nettselskapene, på lik linje med de kravene som stilles til for eksempel elektroniske betalingsløsninger. Nettselskapene er ansvarlige for installasjon og drift av AMS-systemet, og må sikre informasjonen på en forsvarlig måte slik at ikke uvedkommende får adgang til den, jf. MAF § 4-2 bokstav g. Dette må gjøres ved at kommunikasjonen i AMS foregår i et lukket nett som er stengt for uvedkommende eller via en kryptert linje. Med bakgrunn i ovennevnte er departementets vurdering at hensynet til personvern er godt ivaretatt.

Konklusjon

Klagen har ikke ført frem. Departementet stadfester NVEs vedtak av 30. oktober 2019.

Det gjøres oppmerksom på at departementets avgjørelse er endelig og ikke kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Kjell Grotmol (e.f.)
avdelingsdirektør

Kaja Malena Remme
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Elvia AS

Reguleringsmyndigheten for energi - RME